

NÁSILÍ NA ŽENÁCH

Kód předmětu: GEN 119

SYLABUS

Krátká anotace kurzu:

V kurzu „Násilí na ženách“ získají studentky a studenti znalosti o problematice násilí páchaného na ženách a genderově podmíněného násilí. Cílem tohoto předmětu je podívat se na problém násilí páchaného na ženách jako na problém ilustrující strukturu genderových nerovností ve společnosti. Studující budou vedeni k hlubšímu porozumění tohoto závažného společenského tématu, včetně bazální schopnosti jeho eliminace, ať už v rovině individuálních kauz, či na úrovni celospolečenské.

Způsob výuky bude interaktivní, pro studentky a studenty atraktivní (vlastní prezentace, společné diskuse, rozbor textů a aktuálních článků, zajímaví hosté a hostky vstupující do předmětu). Velký důraz je kladem na možnost sebevyjádření studujících, kteří se na podobě výuky podílejí významnou měrou.

Každá lekce se skládá ze dvou částí (domácí přípravy studentky či studenta formou četby zadaných textů, zpracování referátů, dílčích úkolů apod. a samotné výuky realizované vyučující).

Předpokladem úspěšného ukončení kursu je aktivní účast studentek a studentů na seminářích, uspokojivé zpracování a prezentace referátů a účast na závěrečné skupinové diskusi o tématech a literatuře v rámci celého kurzu prokazující znalost obsahu kurzu.

Přednášející:

Mgr. Kristýna Pešáková, Ph.D.

Kontakt: kristitko@email.cz

Sestavení obsahové náplně lekcí:

Mgr. Kristýna Pešáková, Ph.D.

Mgr. Markéta Hamrlová, Ph.D.

Klasifikace:

20 % aktivní účast na seminářích

30 % vypracování a prezentace referátů či úkolů na jednotlivé hodiny

50 % účast na závěrečné skupinové diskusi o tématech a literatuře v rámci celého kurzu
prokazující znalost obsahu kurzu

Obsah kursu:

17. 9. 2018 – LEKCE I. Násilí na ženách

Úvodní administrativa, konfrontace požadavků a vzájemných očekávání studentek a studentů a vyučující.

24. 9. 2018 - LEKCE II. Násilí na ženách – úvod do problematiky

Tematické okruhy: *Násilí, násilí na ženách, genderově podmíněné násilí – vymezení pojmů, definice obsažené v mezinárodně-právních dokumentech a odborné literatuře, výzkumy.*

1. 10. 2018 – LEKCE III. Domácí násilí

Tematické okruhy: *Vymezení pojmu domácí násilí. Teoretické výklady příčin domácího násilí. Specifika a formy domácího násilí. Osobnost násilné osoby, osobnost oběti domácího násilí, násilný vztah. Sekundární viktimizace obětí domácího násilí. Četnost výskytu domácího násilí ve společnosti.*

Povinná literatura:

- Násilí na ženách: průzkum napříč EU, Lucemburk, Agentura Evropské unie pro základní práva, 2014. Dostupné online: http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-at-a-glance-oct14_cs.pdf
- Zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím
- **Voňková, J., Spoustová, I.**, Domácí násilí v českém právu z pohledu žen. 2. přepracované vydání, Praha, proFem, o.p.s., 2008
- **Střílková, P., Fryšták, M.**, Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím, Ostrava, KEY Publishing s.r.o, 2009
- **Marvánová-Vargová, B. et al.**, Partnerské násilí, Praha, LINDE nakladatelství s.r.o, 2008
- Domácí násilí II. Shrnutí základních výsledků reprezentativního výzkumu pro občanské sdružení Bílý kruh bezpečí a Philip Morris ČR a.s., STEM, 2006
- Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018
- **Kolektiv autorů:** Muži a násilí v České republice, Praha, 2016, str. 14 – 19. Dostupné online: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Zprava---Muzi-a-nasili-v-CR.docx>

Doporučená literatura:

- **Čechová, M. et al.**, Bílá místa v péči o oběti domácího násilí. Analýza systému pomoci obětem domácího násilí s výstupy monitoringu domácího násilí v Jihomoravském kraji, Brno, Persefona, Liga lidských práv, 2007

- **Hagemann-White, C., Lenz, H. – J.**, Violence Against Women/Violence Against Men: Comparisons, Differences, Controversies. In Klein, R. a Wallner, B. eds. Conflict, Gender, and Violence, Innsbruck, Studien Verlag, 2004.
- **Holter, Ø. G.**, Masculinities, gender equality and violence. Masculinities and Social Change, 2(1), 5181. doi: 10.4471/MCS.2013.21, 2013
- **Herdová, T., Jarkovská, L., Pešáková, K., Trávníček, Z.**, Analýza postojů původců a původkyň domácího násilí a práce s nimi, 2016
- **MacKinnon, C.: Sex Equality, New York, Foundation Press, 2001**
- Piata žena, Aspekty násilia páchaného na ženách (Aspekt), první vydání, Bratislava, 2001
- **Kolektiv autorů:** Domácí násilí na mužích a seniorech, Praha, Triton, 2006, str. 39 až 80
- **Oakleyová, A.:** Pohlaví, gender a společnost, první vydání, Praha, Portál, 2000
- **Renzetti, C. M. a Curran, D. J.:** Ženy, muži a společnost, Praha, Nakladatelství Karolinum, 2003
- **Pikálková, S.:** Mezinárodní výzkum násilí na ženách – Česká republika/2003: příspěvek k sociologickému zkoumání násilí v rodině, Praha, Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2004
- **Voňková, J. a Huňková, M.:** Domácí násilí z pohledu žen, první vydání, Praha, proFem, 2004
- **Domácí násilí II.:** Shrnutí základních výsledků reprezentativního výzkumu pro občanské sdružení Bílý kruh bezpečí a Philip Morris ČR a.s., červenec 2006

<p>8. 10. 2018 – LEKCE IV. Sexuální násilí</p>

Tematické okruhy: *Vymezení pojmů – sexuální obtěžování, sexuální násilí, znásilnění, mýty a genderové stereotypy spojené se znásilněním. Oběti sexuálního násilí – reakce na násilí. Česká právní úprava.*

Povinná literatura:

Ciprová, K., ed.: Pod hladinou: fakta a mýty o znásilnění. 2010. Str. 3 – 12. Dostupné také online: http://www.feminismus.cz/download/publikace_final_pdf.pdf .

Kutálková, P., Kobová, L. ed.: Sexuální násilí. Proč se nikdo neptá? Str. 15 – 31 a str. 53 – 75.

Renzetti, C. M. a Curran, D. J.: Ženy, muži a společnost, Praha, Nakladatelství Karolinum, 2003, str. 358 – 365

Doporučená literatura:

Kutálková, P., Kobová, L. ed.: Sexuální násilí. Proč se nikdo neptá?

Ciprová, K., ed.: Pod hladinou: fakta a mýty o znásilnění. 2010.

MacKinnon, C.: Sex Equality, New York, Foundation Press, 2001

Benedict, H.: To není vaše vina! Jak se vyrovnat se sexuálním napadením, Praha, Marie Chřibková nakladatelství a vydavatelství One Woman Press, 2003

Linková, M.: Znásilnění: historický kontext a genderové stereotypy, Gender – rovné příležitosti - výzkum, ročník 2002, č. 1, str. 5 až 8 In:
www.genderonline.cz/download/Rocnik03_1_4002.pdf

Pavlík, P.: Znásilnění: kontra hegemonní diskurs, Gender - rovné příležitosti - výzkum, ročník 2002, č. 1, str. 3 až 5 In: www.genderonline.cz/download/Rocnik03_1_4002.pdf

Čírtková, L.: Oběti znásilnění In: Kriminalistika, ročník 2002, č. 3

15. 10. 2018 – LEKCE V. Kampaň #metoo v zahraničí a v ČR

Tematické okruhy: *Medializace problému sexuálního násilí, kampaň #metoo a její průběh v zahraničí, média a kampaň #metoo v ČR. Mediální obrazy sexuálního násilí.*

22. 10. 2018 – LEKCE VI. Násilí na ženách během válečných konfliktů. Migrace a násilí na ženách.

Tematické okruhy: *Násilí na ženách ve válce jako genderově podmíněné násilí. Hromadné znásilňování, sexuální násilí a mučení žen ve válečných konfliktech. Válečné násilí na ženách (historický kontext) - konkrétní případy. Současnost – migrace a násilí na ženách.*

29. 10. 2018 – LEKCE VII. Obchodování se ženami

Tematické okruhy: *Obchodování se ženami – vymezení pojmu, definice obsažené v mezinárodně-právních dokumentech a odborné literatuře, legislativní možnosti úpravy obchodu se ženami. Legislativní možnosti úpravy prostituce. Vymezení pojmů nucená prostituce, novodobé otrokářství, pornografie. Důvody a vývoj obchodu se ženami. Obchod se ženami jako genderově podmíněné násilí. Pomoc obětem obchodování se ženami. Neziskové organizace pracující s tematikou obchodování se ženami.*

5. 11. 2018 – LEKCE VIII. Násilí na ženách ve světle tradic a náboženských rituálů

Tematické okruhy: *Postavení ženy v křesťanství, judaismu a islámu. Feministická kritika tradičních náboženských směrů. Fenomén ženské obřízky. Fenomén „vraždy cti“. Domácí násilí v rodinách příchozích do ČR. Romové, Romky a domácí násilí.*

12. 11. 2018 – LEKCE IX. Neziskové organizace, projekty a kampaně zaměřené na genderově podmíněné násilí

Tematické okruhy: Neziskové organizace, neformální kolektivy, kampaně a projekty proti genderově podmíněnému násilí.

19. 11. 2018 – LEKCE X. Násilí na mužích, seniorech a mezi gayi a lesbami

Tematické okruhy: Násilí na mužích, násilí na seniorech a seniorkách, násilí v neheterosexuálních partnerských vztazích.

26. 11. 2018 – LEKCE XI. Násilí na ženách a jeho prevence

Tematické okruhy: Primární prevence: výchova a problém násilí na ženách. Média a násilí páchané na ženách. Vládní koncepce boje proti násilí na ženách v ČR. Sekundární prevence: posttraumatická stresová porucha. Krizová intervence. Rozhovor s obětí domácího násilí. Přímá specializovaná pomoc určená obětem domácího násilí. České neziskové organizace zaměřené na pomoc obětem násilí na ženách.

3. 12. 2018 – LEKCE XII. Sexuální zneužívání v dětství. Incest.

Tematické okruhy: Sexuální zneužívání v dětství – pojem a příčiny. Specifika oběti sexuálního zneužívání v kontextu týrání dětí. Fenomén incestu (právní a psychologické aspekty).

10. 12. 2018 – LEKCE XIII. Praktický nácvik

Studentky a studenti budou v rámci této lekce zpracovávat modelové situace týkající se tématiky násilí na ženách. Závěrečná administrativa, evaluace. Diskuse k probraným tématům.